

02-10-2012: PRESSEMEDDELELSE FRA SFI

SOCIAL ARV SLÅR IGENNEM HOS 15-ÅRIGE I SKOLEN

Forældrenes ressourcer har stor betydning for de unges valg af ungdomsuddannelse. Der er markant social skævhed i de unges forventninger til deres videre uddannelse, viser SFI-rapporten "15-åriges hverdagsliv og udfordringer".

SFI har fulgt 6.000 børn siden deres fødsel i 1995 i Børneforløbsundersøgelsen. I rapporten "15-åriges hverdagsliv og udfordringer" handler det nu om ungdomslivet, og en række emner bliver belyst - fx hvad der skal ske efter grundskolen.

Analyserne viser, at familiens ressourcer spiller en stor rolle for, om de unge vælger at tage 10.klasse, gå videre i gymnasiet eller starte på en erhvervsuddannelse. Det vil fx både sige forældrenes eget uddannelsesniveau, om der bliver talt om kulturelle eller politiske emner over middagsbordet, holdningen i hjemmet til uddannelse, og hvordan de unge bliver opdraget.

Visse personlighedstræk er en fordel

Undersøgelsen viser også, at unge af højtuddannede forældre er mere udadvendte, mere godmodige, mere bekymrede og mere åbne end unge af lavtuddannede forældre. Og at der er en positiv sammenhæng mellem disse personlighedstræk og færdigheder, der gør, om man klarer sig godt i skolen.

Stadig ulighed

Både forældrenes uddannelse og de unges personlighedstræk og færdigheder har betydning, når det handler om, hvorvidt de unge forventer at få en videregående uddannelse. Og selvom de unge i dag er ambitiøse, så er der en markant social skævhed i de unges forventninger – den sociale arv sætter sig igennem allerede hos de 15-årige. Dette til trods for et mangeårigt politisk mål om social mobilitet gennem uddannelse.

Undersøgelsen er den femte rapport, der udgives om børnene født i 1995 og er finansieret af midler fra Satspuljen.

Yderligere oplysninger: seniorforsker Mai Heide Ottosen, tlf. 3348 0888

Udgivelse: Mai Heide Ottosen (red.): 15-åriges hverdagsliv og udfordringer. Rapport fra

femte dataindsamling af forløbsundersøgelsen af børn født i 1995. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 12:30

Udgivelsesdato: 2. oktober 2012

Omfang/pris: 348 sider / kr. 340,- inkl. moms.

Læs resumé »

Læs mere, bestil/download rapport »

DET VISER UNDERSØGELSEN OGSÅ

Dårlig trivsel mest udbredt hos sårbare piger

13 procent af de 15-årige piger og 6 procent af drengene har depressive symptomer. Unge piger med indad-reagerende symptomer har hyppigere end andre jævnaldrende problemer i hverdagen – som fx familiekonflikter, mobning eller ensomhed. Men der er også en række forhold gennem de unges opvækst, som kan forklare deres vanskeligheder – fx har 15-årige piger, der er gået tidligt i puberteten hyppigere depressive symptomer eller spiseproblemer.

Unge med ADHD og social baggrund

Både unge med diagnose og hyperaktive unge kommer oftere end andre fra hjem med færre ressourcer i form af uddannelse, indtægt og komplekse familieforhold. Derudover bor de hyperaktive unge i familier med færre ressourcer end de unge med ADHD-diagnose. Det ser derfor ud som om, at unge med hyperaktiv adfærd i de mest socialt belastede familier ikke i samme grad får en diagnose. Det kan skyldes, at den unges problemer bliver opfattet som sociale problemer pga. familiens status. Eller at familierne netop ikke har ressourcer til at søge hjælp.

Opdragelse i familier med teenagere

Familier med teenagere kan inddeles i typer: En 'tolerant familietype', hvor moren og den unge har et tæt og lige forhold med få grænser; en 'autoritativ familietype', der også har et tæt forhold, men hvor der er flere grænser; og en 'autoritær-afmægtig familietype', hvor moren og den unge har et mindre tæt forhold, hvor der i middelhøj grad sættes grænser, men hvor der er meget konflikt, skældud og straf. Den autoritative familie er mest udbredt blandt højtuddannede, mens den tolerante familie i højere grad findes blandt lavtuddannede. Den autoritære-afmægtige familiepraksis har sammenhæng med ressourceknaphed.

Far uden involvering får konsekvenser

Undersøgelsen sætter også fokus på den moderne far, der er nærværende, engageret og som deltager i børneomsorgen. Det viser sig, at der i familier, hvor faren ikke har været på orlov eller som ikke deltager i hverdagens omsorgsopgaver, er der højere risiko for skilsmisser. Fraskilte forældre med høj uddannelse og høj indkomst har sandsynligvis en tættere kontakt med deres 15-årige barn end arbejdsløse skilsmissegædre.